

SZÉCSÉNYI HIRLAP

SZÁPIRODALMI, TARSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelenik minden pénteken.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 8 korona — Fél évre 4 korona.
Negyed évre 2 korona.
Egyes szám ára 16 fillér.
Előfizetések a kiadóhivatalhoz küldendők.

Kiadótulajdonos: Glattstein Adolf.

Főmunkatárs:
IFJ. SZÁDER GYULA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Rákóczi-út 565.

ELŐFIZETÉSI PÉNZEK,

reklamációk és hirdetések a kiadóhivatalhoz
intézendők.
Nyilvántartási közlemények soronként 50 fillér.
Hirdetések egyezség szerint.

... kts szoba a tengerparton, Rodostóban.
A vasdrócsos ablakon belehel az éjszaka és
meggyöngyíti a koppanlós gyertya beleszdriga
lángját.

Odakünn jajgat a szél és vad nőtdkat
danol a feketeségbe.

Március van, tizennegyedik.

A sarokban tépett lobogók, a Száz Anya ké-
pén az alvadt vér pecsétje, tört kardok, öl-
fontos ágyugolyóbisok, egy-két eldrvált lö-
nyereg ...

A Nagyságos Fejedelem asztaláldni ülvé
nézi a morajló habokat, Mikes Kelemen, az
íródedk, ott ül mellette és sorait rója az ár-
kusos papírra.

Ilyen a rodostói éjszaka.

A zajgó széllel berepül egy turulmadár,
egyenesen a Fejedelem elé — Leül az íróas-
ztalra, megborzongatja susogó szdrnyát és el-
mondja az üzenetet.

— Felséges Nagyúr! a Te országdoból.
Kurucországból, ahol a nép fel akarja nyit-
ni lehányt szemét. Szabadságot óhajti. Töled
kérlek. Ragadjanak-e kardot? ...

A Fejedelem merően rátekin a magyar
madarra ...

Nint! Híllga csak! a szél szava — mintha
a tdrगतó zokogna — kardcsallgatás ...
szabadság ... ágyudörgés ... zivatar ...
és nem tud szólni ... csak könnyet ejt.

A turul elkeszi a könnygyöngyöket, ki-
repül a kriptából és hazaszáll ...

Itthon mindenkinek megmutatja. Rákoczi
könyve. A szabadságért ejtette ...

Másnap március tizenötödikén felszabadult
a nemzet.

Kardos István.

Dr. Scitovszky Béla,

kerületünk országgyűlési képviselője
1913. március 6-án
a képviselőházban tartott beszéde.

T. képviselőház! Elismerem magam is,
hogy a választói jog kérdése és az a tör-
vényjavaslat is, amelyik ezt a kérdést tár-
gyazza, úgy általánosságban, mint annak
minden részletében nemcsak a bizottsági
tárgyalásokon, de a sajtóban és az irodalom-
ban is, sőt már itt a Házban is annyira
megvilágított, hogy talán felesleges is hogy
e tárgyban, mely már-már kimerítve látszik,
felszólaljak. Mégis két körülmény késztet a
felszólalásra és ezek azok a vonatkozások,
melyekben ez a törvényjavaslat különösen a
nemzeti kérdéssel van és azokkal a vonat-
kozásokkal, melyekkel az intelligencia ér-
vényesülhetésének a kérdése ebben a javas-
latban érintve van. Ezzel a két kérdéssel ki-
vánok rövidre szabandó beszédemhen fog-
lalkozni; méltóztatassanak becses figyelmükkel
megajándékozni. (Halljuk! Halljuk!)

Rakovszky Iván t. képviselőtársam teg-
nap beszédében hivatkozott azokra a holt
statistikai számokra, amelyek a választói jogi

törvényjavaslatnak a nemzetiségekre való vo-
natkozásaival összefüggnek. Ő azt mondja,
hogy azok holt számok, azoktól félni nem
kell. Méltóztatassék nekem megengedni, hogy
én bátorságot vegyek magamnak ép azért,
mert nem félek tőlük, hogy azokat életre
keltsem. Rövid egy pár szót akarok eh-
ből a halmazból kiragadni, amelyek egy ké-
pet tárnak elénk. Ehhez a képhez magyará-
zatot fűzni nem óhajtok, csak a maguk ri-
degességében akarom ezeket a számsorokat
előadni. (Halljuk!)

Az összes lakosságból a magyarság 54
százalékot képvisel. A 24 éven felüli népes-
ségből 55 százalékot, a 30 éven felüliből 54.6
százalékot. 1904. egész 1910. években a 24
éven felüli irni és olvasni tudók gyarapodá-
sa a magyaroknál 18.9 százalék, a román-
oknál 35.9, a ruténekkel 63.9. Az analfa-
bétáknak arányszáma kizárólag a magyar-
ságnál növekedett 5.5 százalékkal. Az ugy-
nevezett erdélyi magyar vármegyék állapota-
nak ismertetésére hátkorkodom a következ-
ő adatokat előadni. Ott a magyar anyanyelvűek
aránya 14.8 és 28.6 közt váltakozik, a románoké
48.1 és 81.6 százalék közt. A 24
éven felüli férfinépeségben a magyarság
20.6 százalékkal van képviselve, a németiség
3.7, a románság 73.9 százalékkal. Irni-olvasni
a magyarok közül 33.9, a románok közül
50.9 százalék tud. 30 éven felüli férfinépes-
ségben magyar 41 százalék, román 48.7 szá-
zalek. Az 1904—1910. években a 24 éven
felüli férfinépeségben az irni és olvasni tud-
ás a magyarságnál 28.8, a románoknál
azonban 62.3 százalékkal emelkedett. A nem
magyar anyanyelvű analfabéták között ma-
gyarul tud 13.7 százalék. Jellemző, hogy a
20.380 nem magyar ajku 8 osztályt végzet-
tek közül 3155, vagyis 15.5 százalék nem
tud magyarul.

Az adófizetést tekintve, a magyar anya-
nyelvű irni és olvasni tudók között adott fi-
zet 66.7, a tótágnál 69.1, a románságnál
73.1, a németeknél 73.3 százalék. Az összes
hírtokos elemből, amely a 24 éves férfiné-
peségnek 24.9 százalékát teszi, magyar 40.9
százalék, míg Erdélyben az összes 24 éves
férfinépeségből a magyar állagosa 24.9 szá-
zalekkel szemben 64.7 százalékkal van ké-
píselve.

Egész Magyarország, területén a ma-
gyarság százalékos arányszáma, kivéve a Ti-
sza jobb- és balpartján, mindenütt csökken;
ez a csökkenés a legerősebb a Duna bal-
partján, ahol ma elérni majdnem a másfél
százalékos csökkenést. Az egyedüli vármegye
Nógrád vármegye, ahol a magyarság arány-
száma 0.6 százalékkal növekedőben van.

De a legérdekesebb képet tárja elénk az
az összeállítás, amelyet a következőkben va-
gyon bátor ismertetni. A jelenlegi választói jog
szerint az egyes vármegyékben 65 százalé-
knál erősebben van a magyarság a választók
közti képviselve 25 vármegyében 50—64 szá-
zalekos arányban van képviselve a választók
között a magyarság 10 vármegyében és 50
százalékon alul 28 vármegyében. A jelenlegi
választói jog javaslat szerint pedig 65 száza-
léknál erősebben lesz képviselve a magyar-
ság a választók közt 9 vármegyében, 50—64
százalékos arányban 9 vármegyében és 50
százalékon alul 30 vármegyében, szóval 65
vármegyéből a magyarság az új törvényja-

vaslat szerint csak 33 vármegyében lesz több-
ségben.

A városokban, beleszámítva Budapest
székesfővárost és Fiumét, a régi állapot sze-
rint 65 százaléknál erősebben van képvisel-
ve a választók közt a magyarság 17 város-
ban, 50—64 százalékkal 5 városban és 50
százalékon alul 5 városban. A jelenlegi tör-
vény alakulása szerint 65 százaléknál erősebb
12 városban, 50—64 százalékat tesz ki a ma-
gyarság egy városban és 50 százalékon alul
lesz 9 városban.

Ehhez a képhez, amelyet ezek a rideg
számok alkotnak, egy esztendőst sem aka-
rok tenni, egy színárnyalattal sem akarok eh-
hez a képhez hozzányulni. Maguk ezek a szá-
mok igazán szecsesszős ríktó színben állítják
elő azt a képet, amely bir a kellő plaszticitás-
sal és egy mélyesleges perspektívával. Erről a
képről szóllottak volt már erdélyi képviselő-
társaim és keveset felsővidéki képviselőtár-
saim. De én úgy érzem, hogy ezek a peri-
feriák ép oly részei Magyarországnak, mint
az a föld, amelyen állunk. (Igaz! Ugy van!)

T. ház! Egy olyan országban, amelyben
az etnográfiai határok nem fedik a geográfiai
és nem fedik a politikai határokat, ott előáll
a nemzetiségi kérdés. De előáll annáltozva
is, mert minden előre törekvő, egység után
törekvő nemzeti állam működését oda irá-
nyítja, hogy ezt az egységet, ha nem is a
faji egységet, de legalább a nyelvi egysé-
gben is kifejezésre juttassa. (Igaz! Ugy van!)

Nem akarok, t. ház, a nemzetiségi kérdés
történelmének felidézésével itten fáradorni,
nagyon messze elvezetne tárgyamról. De
annyit tudok, hogy a 48-iki nagy alkotás ezt
a politikai nemzetet, amelyet megalkotott,
többségében nem magyar ajkúvá tette és ha
mégis ez a nem magyar ajku politikai Ma-
gyarország meg tudta őrizni magyar nemzeti
egységét, ezt nem a mi nemzetiségi políti-
kánknak köszönhet, hanem az erős magyar
érzésű intelligenciának egyrészt. (Igaz! Ugy
van!) De másrészt a nemzetiségi elmarad-
ottságának és passzivitásának.

De most, t. ház, midőn a mult veszélyei
ezzel az új törvényjavaslattal a lehetőségből
kilépnek és mintegy életre hivatnak és va-
lóvá válhatnak, akkor, azt hiszem, az a ma-
roknyi magyar intelligencia gyenge volna
azokkal a nemzetiségi törekvésekkel szem-
ben, amelyek összeütközésbe jönnek elsősor-
ban az egységes magyar nemzeti állam gon-
dolatával.

Tegnap beszédében Rakovszky Iván —
hogy visszatérjek rá ismét — bizonyos mé-
reganyagot fedezett fel ebben a törvényja-
vaslatban. En az antitoxinját ennek a mé-
regnek nem ebben a javaslatban keresem,
hanem ezen a javaslaton kívül és pedig nem
másban fogom én ennek orvosságát megta-
lálni, mint egy évtizedekre szóló önérté-
zés és következtetés új nemzetiségi politikának
és inaugurálásában. (Igaz! Ugy van!)

Nem vagyok híve az erőszakos nemzetiségi políti-
kának, tisztelem minden nemzetiségi indi-
viduális szabadságkörebe és törekvéseit, el-
ismerem törekvéseiket kulturális, gazdasági
és szociális téren, tisztelem hitüket, vallásu-
kat, kultúráikat szokásaikat. De egyet nem
szabad megengedni, hogy a nemzetiségi políti-
ka alapján összetűzésbe és összeütközés-
be kerüljenek és faji uralmukat akarják ér-

vényesíteni az egységes magyar nemzeti államesszme ellenében. (Igaz! Ugy! van!) Ebben a házban minden polgárnak egyforma joga van, ez a jogaim az előretérletére, de egy bizonyos fajhoz való tartozás nem lehet jogaim az előrenyomulásnak. (Igaz! Ugy! van!)

T. ház! Ezer és ezer ponton folyik itt a harc láthatatlanul. Azt mondják, az egyenlőségért folyik. Pedig nem azért folyik, hanem a nyelvi és a faji uralomért. (Igaz! Ugy! van!) Tisztaban kell lennünk azzal is, hogy itt a nemzetiségi törekvésekben államesszme küzdenek egymással. Utalják-e a közelmúlt eseményeire, midőn éppen szomszédságunkban aratót diadalt az a nemzetiségi elv, mely szerint, igenis, az etnográfiai határoknak egybe kell esni a politikai határokkal? Ezekkel a lehetőségekkel szemben — mert nem akarom mint veszélyt feltüntetni, hanem csak mint lehetőségeket — inaugurálunk kell azt a politikát, amelyről az imént röviden említést tettem. Egy olyan politikát, amely nem függ pártalakulásoktól, pártok bukásától és bomlásától, nem függ az egyes kormányok változásától, hanem független minden időktől, amely kompromisszal azzal az egy gondolattal, az egységes nemzeti állam gondolatával amelynek örökké kell élni ezen a hazán és akkor önértelre, öntudatra fogja ébreszteni ezt az egész országot.

Mert nézzünk egy német, egy angol vagy amerikai állampolgárt; abban az egy individuumban perszonalifikálva látjuk az egész nagy állami omnipotenciát, amelynek ő csak egyedi kifejezője. Birunk mi magyarok ezzel az öntudattal? Azt hiszem, nem. De ezt az öntudatot meg kell teremteni és meg fogjuk teremteni, ha a magyar államesszme ellen irányuló törekvéseket természeti eszközökkel és intézményes alkotásokkal meggátoljuk.

De ha már vázoltam ezt a képet, kötelességemnek tartom, hogy szolgáljak azzal a festéssel is, amellyel ezt a képet átfesthessük. Ra akarok mutatni arra a térre, hogy hol kell tulajdonképpen inaugurálnunk ezt a nemzetiségi politikát. Csak nagy vonásokban, kontúrjaiban kívánom ezt jelezni, minden részletezés nélkül, mert nem akarok felszólalásommal túlterjeszkedni.

Ott van mindenekelőtt az egyházaknak, különösen a görög-katholikus egyházaknak magyarrá alakítása és tervezése ott, ahol lehetséges. Ezen a téren a kormány a kezdeményező lépést már megtette s csak az a kérelmünk, hogy e lépést keresztülíve, kezdjen hozzá ily irányú második lépéséhez.

Azután szükségesnek tartom a vármegyék új beosztását. Ez talán sok egyéni érdeket, sok tradíciót sérthet, de mi az a lokalpatriotizmus ahhoz a nagy nemzeti gondolathoz képest, amelyet meg kell övni? Épen azért a bekövetkezendő nagy közigazgatási reform során ezt a kérdést is meg kellene bolygatnunk és az új beosztásokkal lehetne a veszedelmet, ha nem is minden tekintetben, de nagyjából eliminálni.

Ugyanígy beszámítás alá esik a most készülő azon törvényjavaslat, amely a választó kerületek beosztását célozza. Erre most kiterjeszkedni nem óhajtok.

Igen nagy fontossággal fog majd birni magunknak a vármegyéknek és a községeknek reformja, mert ha a választóköröztség ott is olyan széles mederben fog vörmözni, mint ahogy azt a jelen törvényjavaslat tervezi, akkor nem szükséges feltárom azokat a veszedelmeket, amelyek előállhatnak.

Ugyanígy beszámítás alá esik a közigazgatás államosítása, amelynek megvalósítása különben is már az előkészítés stádiumában van.

De fontos lesz a kulturális eszközök alkalmazása is, amelyek a magyar nyelv ismeretét terjesztik, különösen óvodák és iskolák tömeges felállításával. Ezen a téren is nagyobb lépésekben haladunk előre, mint a múltban, de ezeket a lépéseket talán gyorsabb tempóban kellene megtenni. De nagy súlyt helyezek arra is, hogy akik hivatalnak előharcosai lenni annak a nagy eszmének, az egységes magyar állam eszméjé-

nek, a tanítók, akik bízva vannak ezt az eszmét növendékei fogékony szívébe beplántálni, hogy ezeknek a tanítóknak képessége egységesítésük és államosításuk. (Helyeslés!)

Sokan azt tartják, és részben magam is csatlakozom ahhoz a nézethez, hogy a nemzetiségi kérdés tulnyomó részében eliminálható helyes gazdasági politikával. Ezen a téren már megtettük az első lépést, az altruista bank megalkotásával, amely helyes irányba terelheti birtokpolitikánkat azokon a veszélyeztetett részekben, ahol erre eminenter szükség van. De szükséges az is, hogy a népmozgalmak oda irányíttassanak, ahol azoknak kellő munkalkalmával való ellátása lehetséges; ezen a módon lehetővé válik ezeknek a tömegeknek a magyar ellemmel közelebbi összekötésbe hozása és megakadályozása annak, hogy a népmozgalmak a külföldre, esetleg olyan államokba irányuljon, ahol az a mi javunkra egyáltalán nem szolgál. A városok fejlesztésének helyes politikája szükséges különösen ezeken az exponált vidékeken, mert nagyon jól tudjuk, hogy ezekben a városokban a magyarság mindenütt tulnyomó nagy számban van képviselve s nagy felszívó és asszimiláló képessége van. (Igaz! Ugy! van!) Különösen az erdélyi részekben, ahol a földgáz felhasználásával igen nagy ipari centrumok alakíthatók és ahol megteremtődnek olyan felszívó gócpontok, amelyek minden bizonynyal csak erősebb támaszai lehetnek az exponált vidékeken lakó magyarságnak.

De szükséges még egy, t. ház. Szükséges a nemzetiségi alapokon szervezkedő és ilyen alapokon álló gazdasági tömörüléseknek törvényhozási uton való rendezése és szabályozása is. Azok az akciók, amelyeket a kirendeltségek ezeken az exponált vidéken teljesítenek, csak elismerést érdemelnek és szükséges, hogy ezen akciók ne szűkebb körre, hanem mind tágabb körre terjessze ki a maguk áldásos működését.

T. ház! Én azt hiszem, már maga ez a kevés is elegendő volna arra, hogy a mi nemzeti önértelünket fejlessze egy ilyen politikának inaugurálásával, és bár vannak e részben a törvényjavaslattal szemben aggályaim, mégis azon bizalomnál fogva, amelylyel a kormány irányában viseltetem és abban a tudatban és annak felismerésében vagyok, hogy ily irányú politikát már inaugurált, én csak arra kérem az igen t. kormányt, hogy erről a térről ne lépjen le, hanem fokozatos munkálkodással előbbre haladva, biztosítsa ezt a politikát, mely nem szolgál egyebet, mint hogy minden magyar állampolgárnak megelégedett megélhetést biztosítsunk ebben az országban, a mindnyájunk által óhajtott egységes magyar nemzeti állam gondolatának jegyében. (Élénk helyeslés.)

Ezután átérhetek, t. ház, egészen röviden arra a másik kérdésre, hogy vajjon ez a törvényjavaslat kellőleg biztosítja-e, úgy foglalkozási szempontokból, mint pedig társadalmi szempontokból, az intelligenciának szupremáciáját?

Az általános, egyenlő és titkos választójog jelszavával megindult mozgalom arra törekedett, hogy meggyalazza ezt az ugynevezett oszlályparlamentet, helyébe, agitációjára révén, egy osztályt, a munkásság osztályát állítsa be és ezzel terrorizálja az intelligenciát (Igaz! Ugy! van!)

Iten csak egyre akarok utalni. Vázsonyi Vilmos képviselő urnak a múlt év végén a Demokrata Körben elmondott egy beszédére. Ő nem elégedett meg a proletár elem fellátásával, szikrázó haragot akart a városi polgárságra is helesoltani abból a célból, hogy azt az osztályt, — amint ő mondja — amely ma az ország szekerének hákján ül, azokat az urikocsisokat, onnan ellávolíthassa.

Hát, t. ház, én megengedem, hogy ez neki talán idők múltával sikerülni fog és majd az ő fajta emberek kerülhetnek ez ország szekerének hákjára, kocsisoknak, de én akkor azt kérdezem, hogy kik lesznek azok, akiket ő abba a szekérbe befog és akikre a sallangos magyar szerszámot rá fogja adni?

Figyelmeztetem azt a tábort, amely körülötte és mögötte áll, hogy akiket be fog fogni, azok azok közül fognak kikerülni, akiket ő lövő tesz. (Derűltetés és taps.)

Ezek után, t. ház, rátérek a 24 éven felüli népesség foglalkozási és társadalmi elosztásának százalékos számarányainak ismertetésére, a jövő választói jog szempontjából.

A 24 éves összes férfi népességből természetllessel foglalkozik 63.3 százalék, ezen népességből magyar 48.5 százalék. Az új törvény szerint választó lesz ebből a kategóriából 58.9 százalék, az összes 24 éven felüli népességnek 49.5 százaléka. Bányászban, iparban, kereskedelemben, hitelben és közlekedésben a 14 éves összes férfi népességnek ezen kategóriája képviselve van 24.8 százalékkal. Ennek a kategóriának magyarsága 67.3 százalék. Ez a kategória az új választók között 29.9 százalékos arányban lesz képviselve és az összes 24 éven felüli férfi népességnek e csoport 53.7 százalékat teszi. Közpályán működők és szabadfoglalkozásúak e 24 éven felüli férfi népességben 4.2 százalékkal vannak képviselve, ezeknek magyarsága 80.7 százalék, a választók közt e kategóriából 7.2 százalék arányban fognak részt venni és az ezen csoportnak a 24 éven felüli férfi népességben 71.8 százalékat teszi.

Az egyéb foglalkozásúak képviselve vannak a 24 éves férfinepességben 7.7 százalékkal, ennek magyarsága 54.7, a választók ebből a kategóriából képviselve lesznek 3.1 százalékkal. Az összes 24 éven felüli férfiak számában ezen kategória 17 százalékkal van képviselve.

Ebből láthatjuk, hogy minden foglalkozási csoport saját fajsúlyának megfelelő értéklésben vonatik be az alkotmány sánczaiba, ami semmi körülmények közt sem aggodalmas. De ha tekinteni akarjuk a jelen és jövőendő választók társadalmi megoszlása szerinti érvényesülését a választói jogban, akkor parhuzamban kell feltüntetnem az 1904-i választójogosultakat és a Kristóffy-féle választójog részbeni eredményeivel, összehasonlítva ezt a jelenlegi és az új választójog szerinti a jövő választóknak társadalmi megoszlásával. 1904-ben az értelmiség-kerecsűdek és az önnálló foglalkozásúak 92.7 százalékát adták az összes választóknak, a munkásság pedig a 6.1 százalékát.

A Kristóffy-féle választójog szerint átalakult volna ez úgy, hogy az értelmiség és önnálló foglalkozásúak adták volna a választók 51.1 százalékát, a munkásság pedig 44 százalékát.

A jelenlegi állapot szerint a társadalmi megoszlással úgy állunk, hogy az értelmiség és önnálló foglalkozásúak adják a választók 90.5 százalékát, a munkásság pedig 7 százalékát.

Az új választói jogi javaslat szerint pedig lesz jövőre; képviselve lesz az értelmiség és önnálló foglalkozásúak társadalmi osztálya 71.7 százalékkal, a munkásság pedig 24 százalékkal. Azt hiszem, ez az arány, amely szerint ugyanis a munkásság egy negyed részben van képviselve és az értelmiség és önnállók háromnegyed részben, a választójogosultak közt minden aggodalmat eloszlat.

Ezeknek előrebocsátása után talán kissé melankolikus hangulataiban fejezem be felszólalásomat. (Halljuk! Halljuk!) Sándor Pál t. képviselő úr az általános egyenlő titkos választójogot eszköznek tartja arra, hogy a közjogi demagógiát letörjék. Gr. Apponyi Albért képviselő úr eszköznek tartja, hogy a nemzeti aspirációkat megvalósítsa. Vázsonyi Vilmos egyszerűen zsebkérdésnek tartja. Ha engem megkérdeznének, hogy én minek tartom e választói törvényjavaslatot, méltóztassék megengedni nekem, hogy erre a kérdésre azzal válaszoljak, hogy e törvényjavaslat végrendekezése a történelmi középosztálynak az új középosztály részére, végrendekezése annak a történelmi közép-osztálynak, a mely karddal, vérrrel, összes erkölcsi tőkéjével és szellemi kincsével egész tárházával közdött, harcolt, munkálkodott a nemzeti egységes államesszme, gondolatának fentartásáért és megerősítéséért.

Annak a történelmi középosztálynak végrendekezése ez, amely a 48-i törvények által újja alkotott Magyarországon kifejtett működésével mások javán tönkrement. Annak a történelmi középosztálynak végrendekezése ez a javaslat, a melyet nem régiben Aradon saját véreinek asszisztenciájára mellett a sárgaföldig meggyaláztak és legyaláztak. (Igaz! Ugy van! Mozgás.)

És azt hiszem, e végrendelet az új középosztályra hagyja azt a nagy kincset; mindent a volt történelmi középosztálynak, amely feláldozta mindenét, — hagyja az új középosztálynak azzal a kéréssel, hogy azt, amit a régi történelmi osztálynak fentartania sikerült, fejlessze ki azzal a fényességgel és abban a magasságban, amint az rendelkezésre és módjában fog állni. Ha ezt a végrendekezésünket teljesíteni fogják, akkor a történelmi középosztály az idők folyamán nyugodt lelkiismerettel fog letérni az élő történelem színpadáról, mert az a tudat fogja megnyugtítani, hogy nem hiába élt önzetlenségben a hazáért.

És hogy ezt elfogjuk érni, amint hogy remélem el is fogjuk érni, ebben a tudatban és érzésben elfogadom a javaslatot. (Éljen és taps. A szónokot szdmosan üdvözlük.)

Teljes szívünkkel gratulálunk választó kerületünk kiváló képviselőjének, általános nagyletsései alatti nagyhatalású parlamenti beszédéhez.

Az utca sara.

Az utca csöndje felsír az éjben.

Emberök jönnek talpig feketében.

A nyomor fia ujsdgot drul

Sötét verejték omlik homlokdrul.

— „Fris Ujság”, a „Nap”, az „Est”! —
Éjjel kettőkor így fest Budapest.

Lassan tapognak a szürke munkások.

Borus drnyat dsott

A munka alakjukra,

S jön a virágos asszony, száz nyíló virággal

Egy mimóda ággal,

Melyet el nem adott az éji vásáron.

Pont három.

Néhány vidám ember.

Mindnek fehér arca,

Ezek jókedvűen készülnek a harcra,

A nagy életharcra.

Jön egy festett asszony.

Selymes ruhába . . .

Meg-megrogy a lába.

Ez a legsufabb mind között,

Mert szépen felöltözött

S nem gyűrött, mint a többi

Az óra: öt.

Aztán jön az első villamos,

A lámpa kialszik. Férge bajok

Csengve rohannak tova.

Szalad a boltba egy szurtosgyerek,

Biztos mostoha . . .

Száz meg száz ember, egész sereggel . . .

S jön a reggel.

Kardos István.

Levélszekerény.

Vettük a következő levelet:

„Igen tisztelt Bolygó!

Bár már régóta nem írta a „Levélszekerény” rovatban, mindazonáltal azt hiszem, hogy az alábbi kérdésem fölkelte Önben a figyelmet és érdemesnek fogja tartani azzal foglalkozni.

A szécsényi leányokról van szó. — Azt mondják és hangoztatják széllemben-hosszában, hogy mulatságba csak akkor érdemes járni, ha már előre tudják, hogy ott „partiképes fiatalemberek” is részt vesznek.

Igen szeretném, ha véleményét nyilvánítaná erről a kérdésről és megmondaná lep-

lezellenül, hogy ez a nyilatkozat a legkevésbé sem vall a helybeli leányok intelligenciájára és nagyon is árt a nőieségnek.

Egy nem partiképes ifjú”.

Ehhen a rovatban mindig általános érdeklődéssel foglalkoztunk és sohasem kívántuk ezt helyi témák foglalására fölhasználni. Hogy ettől az elvünktől jelen esetben eltérünk és közreadjuk a fenti levelet, annak az az oka, hogy a kérdés túllépi a helyi kezelet és az mint súlyos sebe a mai társadalomnak, megérdemli a méltatást.

Lejárt az idealizmus kora. Nincs már ábrándozás; nem hangzik dal a csendes éjszakában a szeretett leány ablaka alatt; nem epedezik senki a holdvilághoz . . . az ideális szerelem kimúlónan van . . . Még föl-fölcsillan valahol egy gyönyörű, középkorú emlékeztető regény; néha-néha hallunk még valamit szoktatóról, éjféli esküvőről, de ez már az agónia. Az irodalomban még egyik főmotívum a szerelem, de már itt is lassanként háttérbe szorul, hogy idővel teljesen átengedje helyét a valóságnak, a reális életnek . . . A reális életnek, amelyben nincs szerelem, csak számítás; az életnek; ahol a telekkönyv, a cégjegyzék, a nyugodt jövőt biztosító diploma és a hozomány játszik a főszerepet a valóságban ma már nem a megvesztegethető, ingadozó, könnyen befolyásolható szív, hanem a mindent alaposan figyelembe vevő, higgadt, a veséig néző és látó ész parancsol. Ez így van és talán jó is, hogy így van. Mert hiszen így biztosabb alapokon épül föl a házasság és csökkenni fog a nyomor, a gyilkosság, a családirtás.

Az élet a maga ridegségében megkívánja, megköveteli azt, hogy esélyeit higgadtan vegyük számításba és ne hagyjuk magunkat befolyásoltatni olyan külső behatások által, mint szerelem. Így jutunk aztán oda, hogy nem zajos, kiütrő boldogságot, de nyugodt, csendes életet biztosítunk magunknak.

Hát ez helyes . . . Gondolkozzanak ridegen a szülők, vegyenek számításba mindent a leányok, amikor a leendő férjükről van szó, de az már végtelenül szomorú hogy ma már a bakfis leánynak is az első gondolata és kérdése: „Ugyan mikor lesz készen?” És csak akkor lesz belé szerelmes, ha az idő is conveniál neki. A tizenöt éves leány is számít már józanul, úgy, amint barátnőitől tanulta. Ezen bizony könnyezni lehetne. Mert, ha a realizmus az igazi élet, akkor az idealizmus az a ragyogó zománc, a mely szépnek, gyönyörűnek mutatja a csúnyát is . . .

Visszatérítendő gondolat az, hogy egy fiatal tizenöt-tizenhat éves leány reálisan szerelmes, spekulál ezzel a gyönyörű, szent érzéssel . . . Ráér . . . Majd négy év múlva. Öt év múlva. Akkor úgy is lekopik a zománc és előjön a maga valóságában; az élet . . .

Amilyen szomorú ez, éppen olyan fájó érzéssel kell azt is megállapítanunk, hogy azokat a valamikor olyan kedves, gyönyörű bálokat, táncmultságokat, amelyek régen a legszebb idillek bevezető helyei voltak, ma már úgy tekintik a leányok, mintha azok házasságszerzők lennének . . . A táncközben férjet igyekeznek fogni a szendén lesülött szemek . . . Az andalító, megrészegítő cigányzenét annak a másik zenének előrsőül kívánják fölhasználni, amely a házaseletben „családi koncert”-nek neveznek.

Ez bizony nem jól van így. De változtatni nem lehet rajta.

Bolygó.

● ● HIREK ● ●

Március 15. díkének megünneplése. Városunk polgársága a szokott hazafias lelkesedéssel fogja az idén is megünnepelni a szabadság kivívásának örökszép napját: március 15-dikét. Reggel 9 órakor a róm. kath. templomban istentisztelet lesz, melyet főtisztelendő Ambró János zárdafőnök fog kelebrálni.

A szécsényi íz. el. népiskola délelőtti 9 órakor az iskola tantermében hagyományos módon fogja megünnepelni március idusát. Az ünnepély műsorá a következő: *Hymnus*, éneklék a tanulók. *Alkalmi beszéd*, tartja: Fejér Lipót, íg. tanító. *Talpra magyar*, szavalja: egy IV. oszt. tanuló. *Köszetek koszorút*, szavalja: egy III. oszt. tanuló. *Szomorúan szól a magyar nőfa*, éneklék a tanulók. *Márciusi ifjúság*, szavalja: egy III. o. tanuló. *Magyar leányok*, szavalja: egy IV. o. tanuló. *Szózat*, éneklék a tanulók. *Végül*: istentisztelet lesz.

Ezen kívül városunk valamennyi iskolában és egyleteiben rendeznek hazafias ünnepségeket és bizonyosra vesszük, hogy az idei ünnepségek fénye semmihen sem fog hátra maradni a tavalyi ünnepségek mögött.

Sorozat városunkban. Az idei sorozást e hó 13-án 14-én és 15-én tartják. Városunk ugyancsak hangos a ma még vidám legények danájától. A sorozás a városház nagytermében folyik, polgári elnöke: *Gróf Keglevich István*. Az első két napon a környékiek, az utolsó napon a helybeliek kerülnek sorra.

Sorozat előadások. A „Szécsényi Iparos és Kereskedő Ifjak Köre” által létesített sorozatos előadások a városház nagytermében a szokott érdeklődés mellett tartatnak. — *Dr. Paulus* tartott legutóbb igen érdekes előadást, a melynek tárgya: A „Nemzeti jog” ismertetése volt.

Ipartestületi közgyűlés. A „Szécsényi Általános Ipartestület” folyó hó 11-én délután 4 órakor tartotta — a városház disztermében — évi rendes közgyűlését, a melyet *Mester Lajos* ipartestületi elnök vezetett — s melyen a testület tagjai nagy számban vettek részt. A közgyűlés tárgysorozatának főbb pontjai voltak: elnöki jelentés, pénztámoki jelentés és az 1913. évi költségvetés megállapítása. És végül, az új tisztikar megválasztása. — A testület tisztikara a következőkép alakult meg: *előldíródsági tagok*: Glattstein Adolf, Oézi Lajos, Herczog Izidor, Horváth Antal, Kirberger István, Klárik István, Klein Vilmos, Kovács István, Meleg Menyhért, Müller Simon, Paczek János, Parditka Dezső, Saffarik Ignác, Szomor György, Stern Dezső, Sziijártó Sándor, Varga Gusztáv, Vasok Ferencz. *Számviszsgálók*: Ilencsik József, Kovács Mihály, Mester Pál.

Tanítóink a tüdőbetegéért. Minden elismerésünk kísérje a városunk tanító-sága által lelkesen megindított iskolai gyűjtést, mely oda irányul, hogy a József királyi herceg szanatórium egyesület által fenntartott szanatóriumok és rendelő intézetek védettjeinek, helegének emberbaráti alapot gyűjtse-nek. Az egyesület, mely a tanító-ságot erre az emberbaráti munkára fölhevítte, méltó a tanító-k támogatására. Hiszen gyógyintézetében 283 tanító és tanítónő a halálos korról vívódva, részesült a gyógyításban. Valóban sokat a megadott árból ragadott vissza az életnek és az egyesület; mily szép és fogatos nevelési eszköz erre fölhevítja a figyelmet. Minden elismerésünk kísérje városunk tanító-ságát ezért a szép missziójáért!

Eljegyzés. *Paczek Jenő* Szécsényből, jegyet váltott *Ruffini Julliskával* Vulkéről.

Rendszabályok az Italmérés engedélyek körül. A pénzügyminiszter rendeletet adott ki, amelyben többek között arról is rendelkezik, hogy: szatócüzletben korlátlan kimerési nem szabad gyakorolni. Gyakran merült fel panasza, hogy olyan engedélyesek, akiknek korlátlan kimerése szatócüzletekkel van ajtót állat összekötve, a korlátlan kimerést a szatócüzletben is szabadon gyakorolják. A miniszter szigorúan elrendeli, hogy szatócüzlet mellett helyiségre korlátlan kimerési engedély kiadását kerüljék el a pénzügyigazgatóságok, de ha ilyen kiadnak, akkor a legszigorubb ellenőrzést el ne mulasszák. A miniszter azt is megparancsolta, hogy italmérési engedély kiadása közszükségleti szempontból feltétlenül szükséges.

Szerkesztő üzenet.

F. S. R. Amerika. Levelüket megkaptuk. Képeket várjuk.

Szerkesztő a kiadó felelős.

161—913. vh. sz.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közölni teszi, hogy a bgyarmati kir. törvényeknek 1913. évi 471 és 1042. sz. végzése

következtében Szilágyi Mór bgyarmati ügyvéd által képviselt Felsenburg Tivadar fiai cég (bgyarmati) javára 384-korona s jár. erejéig 1913. évi február hó 15-én toganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 3700. koronára becsült következő ingóságok, u. m: tehén, ló és hintó nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a szécsényi kir. járás-bíróság 1913-ik évi V. 73/1 számú végzése folytán 384 kor. lökekötvelel ennek 1912 évi szept. hó 1 napjának járó 6% kamatai. és eddig összesen 169 kor. 84 f.-ben bíróság már megállapított költségek és 2 K. árverés kiütési díj erejéig Nagykeresztur pusztán leendő megtartására 1913. évi március hó 27. napjának d. e. 12 órája határidőül kiütetik és ahhoz a veinni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénz-lizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adni.

Amennyiben az előírt végrehajtandó ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatják és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. § értelmében ezek javára is elrendeltek.

Szécsény, 1913. március hó 9-én.

Nagy, kir. bir. végrehajtó.

Értesítés.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy cukrászdámat a mai kor igényeinek megfelelően berendezve — a Hungária szálló épületben — földszint helyeztem át.

Egyben van szerencsém értesíteni az i. l. közönséget, hogy cukrászdámban úgy reggelit, ebédutáni **feketet**, valamint **uzsonnákkal** is szolgálók.

A n. é. közönség b. pártfogását kérve, vagyok — kiváló tisztelettel

DICKER.

**Ket cukrász tanuló
azonnal felvetetik a
Dicker cukrászdában.**

SCHLESINGER A. FIA

FINOM ÜRI-SZABÓSAGA
ÜRI- ÉS NŐI-DIVATÁRU KERESKEDESE
ÉS TEMETKEZÉSI VÁLLALATA.
SZÉCSÉNYBEN.

Dús választéku raktárt tart
ércz- és fakoporsókból,
gyáskoszorúkból és az
összes temetkezési cikkekből.

Izléses munkáért többszörösen kitüntette.

ULIP ISTVAN
elővirág terme
LOSONCZ,

RAKÓCZI-UT.

TELEFON 123.

**Megrendelések: élővirágokban
Glattstein Adolfnál, Szécsényben
24 órán belül szállíttatnak.**

Huszar Mihály

nógrádmegye legnagyobb
ruhafestő, vegytisztító- és gőzmosó intézete

LOSONCZ, Kossuth Lajos-utca 10.

Vidéki megbízások pontosan eszközöltenek.

**Gyászesetben ruhák 48 óra alatt
festetnek feketére.**

Elsőrendű munka, gyors- és pontos kiszolgálás

Készít minden a könyvnyomda-
szaki szakmába vágó munkákat
modern- és szakszerű kivitelben,
jutányos árak mellett:

Glattstein Adolf

könyvnyomdája, könyv- és papírkereskedése
A „Szécsényi Hírlap” kiadóhivatala.
M. kir. dohány- és aszivarudak.

SZÉCSÉNY, (Nógrádmegye.)

Raktáron tart: mindennemű levél-
papirokat, üzleti könyveket, író-
és rajz eszközöket. Képes levelező
lapokból nagy választék.